

FRIESLAND CAMPERS

E-type camper

Gebruiksaanwijzing E-type camper

Inhoudsopgave gebruiksaanwijzing E-type camper

De belangrijkste tips bij het rijden met een camper.....	4
Rijden met de camper.....	5
Motorgedeelte.....	6
Tanken.....	6
Autotelefoon	6
Luifel	7
Elektriciteit, water	8
Deuren en luiken.....	9
Gas en LPG-fles.....	9
Gasstel	10
Fietsenrek	10
Vuilwatertanks.....	11
Toilet.....	11
Combiketel.....	12
Aardlek / 220 V Stroomvoorziening.....	12
Gaskranen	13
Controlepaneel, waterpomp.....	13
Brandblusser.....	14
Omvormer, koolmonoxide, rookmelder.....	14
Koelkast.....	15
Kluis.....	15
Bedden.....	16
De televisie en de films.....	17
Inbraak- en bewegingsalarm.....	18
Uitrichten van de schotelantenne.....	18
Airco.....	18
Combi-magnetron.....	19
Buitendeur van binnen sluiten.....	19
Schade die gerepareerd moet worden.....	20
Sleutels kwijt.....	20
Probleem oplosser.....	21
Retour brengen camper.....	21
Handleiding Garmin	(zit bij andere handleidingen)
Handleiding van alle apparatuur etc.....	(zit in speciaal tasje in kastje)

Belangrijke tips voor het rijden met de camper:

1. De handleiding van de auto en de originele handleidingen van alle apparatuur zit in een grote stoffen tas, die in 1 vast de kastjes zit.
2. Rijdt de eerste 10 km altijd met weinig toeren en laat de motor en de draaiende onderdelen warm worden.

3. Rij rustig en niet te snel. De motor krijgt het meest te verduren als er hard mee word opgetrokken of als er wordt gereden op steile hellingen. Bovendien neemt een camper boven de 100 km p/u veel meer diesel.
4. Ga nooit met een camper te steile hellingen op of bergpassen over. Het stijgingpercentage wordt op voorhand aangegeven. De motor, versnellingsbak en koppelingsplaten krijgen onevenredig veel belasting, waardoor een vakantie soms vroegtijdig afgebroken moet worden.
5. Voorkom een slippende koppeling bij steile hellingen of bij het levelen van de camper. De koppelingsplaten van camper gaat dan snel gebreken vertonen.
6. Rij met name (erg) rustig door de bochten. De lagers in de voorwielen krijgen dan de druk van de hele camper op zich (2700kg). De meeste tussentijdse mechanische reparaties komen hierdoor.
7. De banden (max 4.2 bar), olie en andere vloeistoffen, behalve de ruitenwisservloeistof, van de motor mogen niet bijgevoerd worden. Deze worden elke wisselbeurt gecontroleerd door ons. De motoren gebruiken dure synthetische olie. Door menging van een goedkopere olie aan de tank, zullen we alle olie moeten vervangen.
8. Gebruik voor de ruitenwisservloeistof ofwel de gele zomer vloeistof of de blauwe anti-vries in de winter.
9. Als een rood controlelampje gaat branden, dan meteen stoppen. Rij dus nooit door! Bel altijd met ons als verhuurder op telefoonnummer 06-51876809. Een geel of oranje lampje zijn over het algemeen waarschuwing, die wij als verhuurder via de computer later uitlezen.
10. De meeste schades die voorkomen zijn van kapotte/gescheurde achterbumpers. Zet dus bij het achteruitrijden altijd (!) iemand achter de camper om je te begeleiden. De afgekochte borgsom/eigen risico geldt voor alles, behoudens het zelf kapotrijden van de achterbumper
11. De autopapieren en de groene kaart zitten in de kluis!

Andere tips en trucs:

1. Alle handleidingen van apparatuur zitten in een aparte stoffen map/hoes in de camper;
2. Als er schade wordt gereden, bel dan altijd (!) meteen met ons. Los van het schadeformulier zal de verzekeraar mogelijk een vertegenwoordiger ter plaatse willen hebben of proces-verbaal willen laten opmaken. Daarnaast moeten er foto's worden gemaakt ter plaatse van de situatie.
3. Bijna alle overige schades betreft de rolgordijnen. Dan is dit ofwel het sluitsysteem ofwel een ingescheurd gordijn. Wees dus voorzichtig met het openen en sluiten hiervan en gebruik bij altijd 2 handen. Laat kinderen dit niet doen!
4. Als een raam van de camper op de 1^e of 2^e klik openstaat, sluit je deze door het raam eerst helemaal open/omhoog te doen, waarna deze ontgrendelt en weer volledig zonder weerstand helemaal naar beneden komt en dichtgedaan kan worden.

5. Het is verboden te roken in de camper. We moeten hierin streng zijn om ook de volgende huurder een frisse, rookvrije camper mee te kunnen geven. Er zit een verklikker in de camper die verkleurt, zodra er gerookt is; deze wordt bij inname

gecontroleerd...

6. Leeg elke dag het toilet!; dit voorkomt eventueel overlopen ervan, maar vooral de stank en het schoonmaakwerk erna.
7. Vul elke dag het schoonwater aan, mits mogelijk, om later niet zonder te komen; proef altijd eerst het water even ivm het “chloorgehalte”;
8. Het ligt misschien voor de hand, maar als je de camper niet aan de 220V hebt gezet, werken dus de airco, magnetron en koffiezetapparaat niet. Wel werken andere belangrijke apparaturen, zoals de kachel, de koelkast en boiler (allen op gas), maar ook de TV en de films via de omvormer.
9. Ga dus altijd op een camperplaats of camping staan. Je hebt niet alleen voor enkele euro's 220V, maar schoon water, mogelijkheden om het toilet te legen, maar ook vaak nog andere handige faciliteiten.
10. Plaats geen zware voorwerpen, zoals boeken, blikken en potten in de kastjes boven de tafel. Bij het openen na een lange rit, kan deze er uitvallen en de tafel zwaar beschadigen.
11. Ga niet op de banken staan om in het alkoof te komen; gebruik het trapje.
12. Gebruik voor de bakpannen alleen de houten spatel.
13. Zet geen metalen pannen of de fluitketel in de bakpan; na 1000 km is de bakpan dan beschadigd.
14. Parkeer NOOIT (!) je camper in het buitenland op een parkeerplaats achter een benzinepomp of tussen vrachtauto's, zonder mensen in de camper achter te laten. De meeste (pogingen) tot inbraak gebeuren nl. hier, zowel 's nachts als overdag.

De camper retour brengen:

1. Neem het retourformulier, wat via de mail voor vertrek gestuurd is ingevuld mee, zodat de inname vlot en volledig gaat.
2. De camper dient met een volle dieseltank geretourneerd te worden. Wij vragen u dan ook bij de rotonde van Dronrijp te tanken;
3. De camper dient met een volle LPG gastank geretourneerd te worden. U kunt niet in Dronrijp LPG-gas tanken, maar doe dit onderweg bij een ander tankstation; U kunt bijvoorbeeld in Menaldum (1,5 km vanaf Dronrijp en zelfde afslag van de snelweg) bij tankstation Moolnersrak (Texaco) bij een onbemand tankstation LPG tanken.
4. De camper schoonmaken kost binnenin 2,5 tot 3,5 uren; buitenom is dit al snel 1,5 uur;
5. Zuig eerst de hele camper binnen (ook onder kussens), alvorens nat schoon te maken;
6. Gebruik geen schuursponsje bij het schoonmaken buitenom (de buitenkant van de camper zou ernstig beschadigd raken als dit wel gebeurt!), maar wel een stevige spons/borstel;
7. Zet geen trap tegen het alkoof of de camper, want dit veroorzaakt deukjes.
8. De camper kan ook door een vrachtwagen wasserette worden gehaald (laat het dak dan ook meewassen!). Bel eerst even met ze over de openingstijden, want deze verschillen. Ook zijn de wachttijden soms vrij groot, waardoor de camper niet op tijd ingeleverd zou kunnen worden. Ivm de planning van ons eigen personeel (monteurs/schoonmakers) moet de camper uiterlijk om 9.00 bij ons zijn. Komt de camper later binnen, dan zijn we helaas genoodzaakt om een compensatie hiervoor te

vragen. U kunt ook bij ons de binnenschoonmaak afkopen, als u dit minimaal 12 uren op voorhand met ons afstemt. Wij plannen dan extra schoonmaakpersoneel hierop in. Adressen zijn:

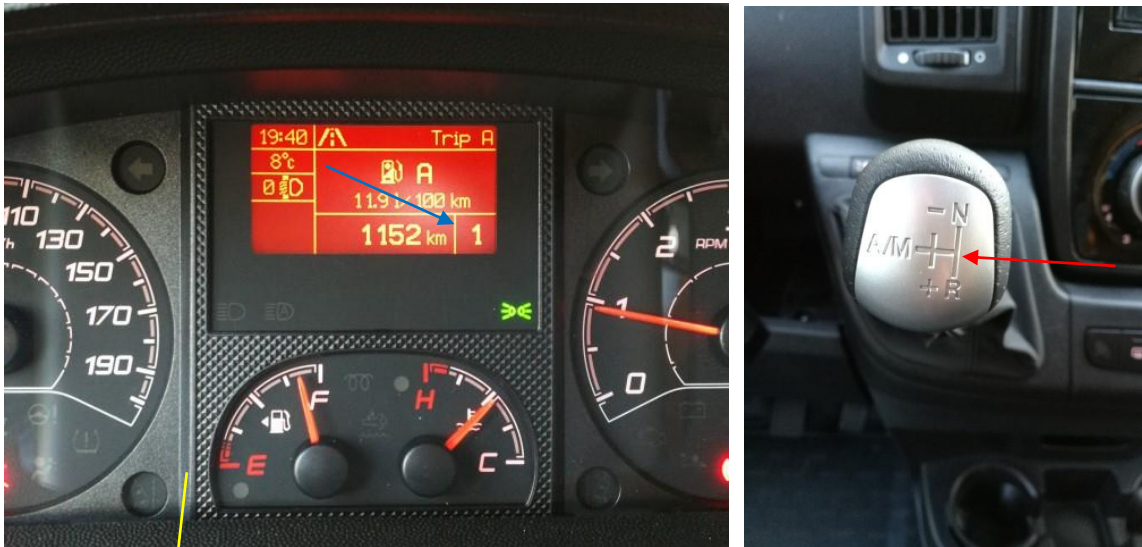
- (Vanaf Zwolle) Truckwash TCC Venus 7 B, 8448 CE Heerenveen : 0513 651 164
- (Vanaf Afsluitdijk) Greidanus, De Marne 55, 8701 PV Bolsward, 0515-577444;
- (Vanaf Emmeloord) J.H. Boktransport, Prof. Zernikestraat 15, 8606 JS Sneek, 0515 41 37 33
- (Vanaf Groningen) Washmobile Drachten, Dopperlaan 2; Drachten; 06 38923507.

15. Was je de camper thuis en je komt een bui tegen, dan spat hij weer smerig; dit is geen probleem; wij spuiten de camper dan zelf weer schoon met de hogedrukspuit.

16. Aftanken diesel: op de volgende plaatsen, vanaf:

- (Vanaf Afsluitdijk) Nadat u de A31 bent afgereden bij afslag Dronrijp komt u op een rotonde. Deze gaat u voor $\frac{3}{4}$ om. De Tinq-pomp is na 50 meter.
- (Vanaf Leeuwarden) Nadat u de A31 bent afgereden bij afslag Dronrijp gaat u 2 x direct achter elkaar links en rijdt u onder het viaduct door naar een rotonde. Hier neemt u de 1^e afslag; na 300 meter rechts (voor de volgende rotonde) is de pomp.
- (Vanaf Sneek en Bolsward over de binnenwegen binnenkomend via de brug aan de zuidkant van Dronrijp) Nadat u over de brug Dronrijp bent binnengekomen de weg ongeveer 2 km volgen, totdat u Dronrijp en tegen een rotonde aanrijdt; deze een $\frac{1}{4}$ om en gelijk links is de pomp.

Rijden met de camper als dit een automaat is

Als u de camper start, dan moet u eerst de rem indrukken. Als de camper gestart is, staat in het scherm links meestal “A1”, wat staat voor automatisch schakelen en nu staande in de 1^e versnelling. Als er in het scherm, zoals op deze foto alleen “1” staat (zie blauwe pijl), is de versnelling in het handmatig schakelen gekomen. De pook moet nu alleen even 1 x naar links (zie rode pijl) worden gedrukt. Hierna komt er “Auto 1” te staan.

Als u achteruit wilt rijden, laat dan eerst uw medepassagier uitstappen, zodat deze u kan assisteren met achteruit rijden! Hierna de voet weer op de rem zetten, de pook naar rechts en naar beneden in de “R” zetten. De achteruitrijcamera en de parkeersensoren zijn nu geactiveerd (zie onderstaande foto). Let vooral op de linker en rechterbuitenspiegel voor de rijrichting; let op de camera hoe ver u naar achteren kunt rijden. Houd altijd uw medepassagiers in de gaten!

Wilt u weer vooruit rijden, dan de pook eerst in de “N”-stand zetten en vervolgens in de middenstand, dus ter hoogte waar de “A/M” staat; u kunt nu weer vooruit rijden.

Motorgedeelte

Indien de motorkap geopend dient te worden, zit de ontgrendeling links onder het dashboard van de auto. Let op: een huurder mag nooit zelf vloeistoffen van de motor bijvullen; alleen de ruitenwisservloeistof bijvullen is toegestaan!

Als de startaccu leeg is en opgeladen dient te worden gebeurt dat via de plus aangegeven door de gele pijl en de massa volgens tekening op de haak van de motor links naast het kleppendeksel.

U kunt de olie pas meten, nadat de motor minimaal 30 minuten stil heeft gestaan. Let op: u mag nooit zelf motorolie bijvullen (!), omdat in onze motoren speciale, dure olie zit; wordt dit gevuld met andere olie, dan zal dit nadelige gevolgen hebben voor de motor; bovendien zullen wij dan alle olie moeten vervangen! Bel dus altijd met de verhuurder over vragen, opmerkingen etc hieromtrent.

Tanken, alleen diesel!

Als u gaat tanken (tankopening achter bestuurdersdeur; zie rode pijl), moet eerst de deur van de bestuurder worden geopend om het tankklepje en de tankdop te kunnen bereiken. Gebruik dan de normale, traditionele diesel (of dieseloil/dieselolie/gazole). Mocht u twijfelen, vraagt u dan aan een medewerker van de pomp wat u moet tanken. Een verkeerde keuze kan erg vervelende gevolgen hebben; of de tank moet leeggepompt worden of de motor loopt stuk.

Wij raden u daarnaast aan, om goede diesel te kopen van bijv. Shell, Esso of BP. Goede diesel bepaalt namelijk of uw motor optimaal loopt. Daarnaast zijn de prestaties bij goede diesel beter dan van een iets goedkopere soort. Per saldo zal het dus weinig uitmaken in de kosten per kilometer. De dieseltank zit naast de deur van de bestuurder.

Autotelefoon

De E-type campers hebben allemaal bluetooth autotelefoon. Om dit te gebruiken, zet je je eigen telefoon op bluetooth, drukt op de radio/telefoon van de camper, die vervolgens om verbinding vraagt. Type hierna 1-malig je bluetooth code in, die het apparaat aangeeft en je hebt vervolgens voor de rest beschikking over autotelefoon. Wordt er gebeld, dan druk je op de groene telefoon op het scherm van de radio/telefoon; hierna is er verbinding en is de radio uit. Met hetzelfde knopje kun je de telefoon harder en zachter zetten; dit kan ook op de radio zelf.

Luifel

De luifel wordt in het draaioog aan de rechterkant van de luifel uitgedraaid met de speciale krik hiervoor. Bij het uitdraaien langzaam draaien, om het mechanisme niet onnodig te belasten. Achter de voorste rand van de luifel zitten de poten van de luifel.

De poten moeten voorzichtig, zoals op de binnenkant van de rand staat omschreven, uitklappen. Dit geldt ook voor het inschuiven van de poten. Zorg ervoor, dat de poten helemaal binnen in de rand zit, voordat u de luifel weer opdraait. Dan het opdraaien, waarvoor hetzelfde geldt. Wees hierbij extra alert op het moment dat de luifel bijna weer terug in de houder komt; draai dan erg langzaam door en check de beide uiteinden of deze goed in de vergrendeling komen.

Als een kant iets naar beneden hangt duw het uiteinde van de luifel dan door weer op de opstap te gaan staan voorzichtig iets omhoog en draai tegelijkertijd de luifel rustig volledig in de houder. Als de rand in de houder zit, heeft deze nog een draai nodig van 2 a 3 cm. Geef de luifel tenslotte nog een stevig draai om deze vast te zetten c.q. te borgen.

Let op: als het weer minder wordt of als het begint te waaien, draai dan meteen (!) de luifel in om schade te voorkomen!

Elektriciteit en schoon water

In het midden aan de linkerkant van de camper (bestuurderskant) bevindt zich de aansluiting om gebruik te maken van 220/230 Volt als daar mogelijkheden voor zijn. Wij raden u aan altijd (!) op plaatsen met reguliere stroom te gaan staan, omdat dit de accu's vol houdt. Let op: er zit veel apparatuur in de camper, zoals het koffiezetapparaat, de magnetron, airco van het leefgedeelte, (combi-) magnetron en omvormer, die uitsluitend op normale stroom werkt.

Aan linkerkant van de camper bevindt zich de toevoer voor drinkwater. De gieter daartoe bevindt zich bij de gasflessen of in de garage/opslagruimte onder het (stapel)bed. Ook kunt u de tank snel vullen bijv. via een waterslang op de camping. Let wel op, dat je altijd eerst het water proeft, want in enkele landen zit er een chloor-smaak aan, waardoor je koffie niet goed proeft. De schoonwatertank heeft een inhoud van ongeveer 110 a 120 liter.

Deur en luiken

Deur en luiken zitten strak tegen de rubbers gedrukt van de opening. Bij de luiken is dus nodig om altijd met de andere hand het luik stevig aan te drukken bij het ontsluiten of op slot draaien van een luik. De gesloten deur van de camper kan soms een beetje minder makkelijk van het slot af draaien of open gaan, omdat deze extra beveiligd is. In dit geval duwt u de gesloten deur even stevig in het slot, u draait het slot los (mits de deur nog op slot zat), waarna de deur soepel open gaat.

Gas en lpg-tank

De camper is voorzien van 2 LPG-tank die zowel voor het starten van de motor/aandrijving wordt gebruikt, als voor apparaten als de kachel, koelkast en gasstel. Aan de linkerkant van de camper achter de bijrijdersstoel aan de buitenkant vindt u de ruimte voor de gastanks. Hierin

staan lpg-gastanks/-flessen, die hervulbaar met lpg-gas bij een groot aantal benzinepompen (ruim 2000) door geheel Europa . Voor vulplaatsen ga naar <http://www.gas-tankstellen.de/> ; klik op dit scherm aan de linkerkant “Eingang Datenbank” en vul de plaats in, waar u in de buurt bent of gaat. Tegenwoordig is er ook een goede App nl. myLPG.eu mobile. U heeft om gas te tanken buiten Nederland wel de Europa-adapters nodig, die u voor op de vulmond (groene pijl) van de lpg-fles draait. Deze vindt u de bovenkant van de gasfles. Sinds januari 2017 is er nog een derde langwerpige vulmond bijgekomen (blauwe pijl), welke eerst vnl. in Spanje gebruikt wordt.

Als de aangesloten gasflessen bijna leeg zijn, gaat de kachel/fornuis soms uit. Dit kunt u zien op de meter (gele pijl) bovenop de lpg-fles. U kunt de flessen vullen tot ruim 44 liter. Bij inleveren van de camper wordt u verwacht de lpg-flessen ook volledig gevuld (dus boven de 40 liter) te hebben.

Het vullen van de fles is in heel Europa wettelijk toegestaan. In Nederland mogen pomphouders weigeren een fles af te vullen. E.e.a. heeft te maken, dat afgelopen jaren enthousiaste bbq-ers hun reguliere propaanflessen afvulden bij een tank, wat levensgevaarlijk is.

Vullen

Na het aansluiten van de lpg-vulslang op de vulopening (zie gele pijl), die meteen naast de dieseltank opening zit, drukt u 5 a 10 seconden op de vulknop aan de tank, waarna het gas begint te lopen. Op (onze) lpg-flessen zit een duur afslagsysteem, waardoor het vullen automatisch stopt als de tank op 70% vulling zit (44 liter). Hierna koppelt u de slang weer los. Let op: bij het aansluiten en losmaken van de slang op de fles, zal er wat gas vrijkomen. Dit verwaait ook weer in enkele seconden.

Mocht u een reservefles gaan aansluiten, dan draait u met de bijgeleverde waterpomptang in tegenovergestelde draairichting de aansluiting los van de fles, die aangesloten is en vervolgens idem in tegenovergestelde richting weer vast.

Als de slang weer vastzit, drukt u minimaal 3 seconden op de ontsluiters achterin de ruimte waar het gas staat. Bovenstaande staat nog een keer kort uitgelegd op de binnenkant van de deur van het gascompartiment.

Zodra de dagtemperaturen onder de 10 graden komen of de nachttemperaturen onder de 5 graden komen, moet (!) de kachel worden aangezet. Bij temperaturen onder de 5 graden, zal de winterbeveiliging van het water aangaan, waardoor de watertank en de leidingen leeg zullen lopen. Wij raden u aan om gelijk na het rijden, zeker als het kouder wordt de kachel en eventueel de boiler aan te zetten, om het aangenaam in de camper te houden. Als de buitentemperatuur naar/onder het vriespunt gaat, en de kachel zou niet aanstaan, zullen de leidingen bevriezen, waardoor grote schade kan ontstaan.

Als het onder nul wordt, zal de gasfles, door de afname van gas snel kouder worden. Komt de nachttemperatuur onder de 15 graden en de dagtemperatuur komt niet boven 0 graden, dan raden we u dan aan om regelmatig (elke 10 a 12 uur) de flessen te verwisselen en de andere fles bijv. in de camper neer te zetten om op te warmen.

Let op: in geheel Europa is tanken van LPG volledig toegestaan. Er is echter momenteel een gedoogbeleid in Nederland, waarbij een tankhouden u mag/kan weigeren. Dit verschilt van tank tot tank. U kunt altijd tanken vlak bij ons in Dronrijp, nl bij een (onbemand) tankstation 1,2 km vanaf Dronrijp in Menaldum, adres: Tankstation Moolnersrak B.V. , Moolnersrak 6, 9036MJ Menaam,

Gasstel

Het gebruik van het gasstel is eenvoudig. Gewoon de gasknop indrukken en draaien, aansteken en de gasknop 5 seconden vasthouden. Hierna is de thermokoppeling (puntje wat in de vlam steekt bij de brander) warm en blijft het gas branden. Zodra de vlam uitwaait/-gaan, zal ook het gas stoppen, omdat de thermokoppeling door gebrek aan warmte dichtgaat. Soms zijn er in de lade onder het fornuis spullen gelegd, die tegen de draad van de thermokoppeling aankomen. Duw deze draad dan weer wat terug en controleer of daardoor het puntje bij de brander weer goed in de vlam steekt.

Het enige waar op gelet moet worden, is dat er geen andere, grotere potten en pannen op het gasstel worden geplaatst, dan meegeleverd. De warmte kan dan vaak aan de achterkant niet goed weg, waardoor het houtwerk/afwerking aan de achterkant of zijkant van het gasstel (rode pijl) mogelijk wordt beschadigd; dus geen grote potten en pannen op de gaspit rechtsachter! De warmte gaat dan dus onder de glasplaat door.

Fietsenrek

Het fietsenrek achterop de camper kan een maximale belasting hebben van 50 – 55 KG. Wordt er meer gewicht op geplaatst, dan zal het fietsenrek gaan doorbuigen. Krijgt het fietsenrek langdurig teveel druk op de drager, dan kan deze er in het ergste geval afbreken. Let dus altijd goed op het gewicht!

Zet de fietsen om en om met het voorwiel naar links en naar rechts op de verschillende dragers. Denk erom dat het stuur van de fiets het dichtst bij de camper even een kwart slag gedraaid moet worden, omdat anders de mogelijkheid bestaat, dat het stuur van de 1^e fiets de achterkant van de camper beschadigt.

Zet de wielen van de fiets met de bandjes links en rechts vast. De draagarmen kunnen alle kanten uit bewegen; maak deze zo hoog mogelijk vast aan de fiets (stang, zadelpen etc). Als de fietsen erop staan, doe dan voor de zekerheid een spanband om alle fietsen en om het volledige draaggedeelte van het fietsenrek en de horizontale stang (gele pijl), waar de draagarmen aan vast zitten.

Vuilwatertanks

Aan de achterzijde/onderzijde bevindt zich tussen de achterwielen een vuilwater tank van 120 liter. Door de tank open te draaien met het draaimechanisme, dat aan de linkerkant van de camper zit, opent de vuilwaterafvoer. Zet de bijgeleverde hendel, die links naast het stuur van de camper in het dashboard ligt (zie foto met gele pijl) , op de draaistang en draai de tank open. Mocht de tank vol zijn, dan is er een overloop. Probeer zoveel mogelijk de tank te legen, als daar de mogelijkheid voor is. Dit kan op elke camperplaats of camping.

Toilet

Aan de rechterkant achter bevindt zich het chemisch toilet. Laat het toilet niet helemaal vol worden, maar leeg deze elke dag! Dit voorkomt het overlopen van het toilet, waardoor vervelende geurtjes kunnen ontstaan die blijven hangen. U zult dan de ruimte, waarin de cassette zich bevindt moeten schoonmaken.

Om het toilet te legen moet u eerst het afsluitdeksel van het toilet aan de binnenzijde in de badkamer goed gesloten hebben (gele pijl), omdat de cassette anders begint te lekken als u deze vervoert. Aan de achterzijde ontkoppelt u het toilet door de groene hendel naar boven te trekken. Hierna kunt u het toilet eruit trekken.

De draaghendel van het toilet kan uitgetrokken (er zitten wieletjes onder aan de achter-/onderkant) worden door deze enkele millimeter naar onder te drukken en de hendel 30 cm uit te trekken.

Toilet binnen

Het gebruik van het toilet werkt door middel van de spoelknop (groene pijl) en de afsluitklep (gele pijl). Als u het toilet heeft gebruikt opent u de afsluitklep en u spoelt u door totdat het toilet schoon is. Hierna sluit u de afsluitklep en drukt nog even op de spoelknop, zodat er geen luchtjes naar boven kunnen stijgen. Het beetje water onderin zorgt er nl. voor dat het toilet nu dicht is. Het toilet gebruikt trouwens niet toiletvloeistof, zoals bij sommige andere toiletten van deze soort. Wij raden het echter wel aan om een fles(je) te kopen van deze chemische- of soms biologische toiletvloeistof. Het toilet blijft hierdoor frisser ruiken.

Combiketel

In het kastje onder het bed naast de badkamer/toilet zit de combiketel (kachel + boiler) van de camper, die op gas werkt. Deze werkt volledig automatisch.

De schakelaar voor aan/uit + bediening zit aan het voeteneinde van het bed.

Met de buitenste ring (blauwe pijl) wordt de boiler en/of kachel in werking gezet. Met de zwarte draaiknop binnenin kun je de warmtestand bepalen. De bovenste stand 60 graden (gele pijl) zet je de boiler op 60 graden; op de stand daaronder op 40 graden. Op de stand 0 staat alles uiteraard uit. De volgende stand is alléén de kachel aan (groene pijl). Met de zwarte knop bepaal je nu de warmte van de kachel. Op de combistand staat zowel de kachel als de boiler aan (rode pijl). De boiler gaat nu standaard op 60 graden worden opgewarmd, de kachel kan ook nu gewoon met de zwarte draaiknop worden bediend.

De kachel kan trouwens gewoon 's nachts blijven branden; het systeem is zo gemaakt, dat er nooit (!) iets in de camper kan gebeuren. Onze alarmering sluit uiteindelijk alle onzekerheid uit. Als de buitentemperatuur naar het vriespunt gaat, dan **MOET** u de kachel aanzetten/laten branden ivm kans op bevriezing van de leidingen in de camper. Als dit gebeurt, zullen deze gaan lekken met alle gevolgen van dien.

Aardlek 220 V Stroomvoorziening

Regelmatig komt het probleem voor, dat u teveel stroom tegelijk neemt, bijvoorbeeld door gelijktijdig de airco en combi-magnetron aan te hebben gezet. De boordaccu wordt niet opgeladen en dat er dus minder/of geen stroom aanwezig is. Dan is de eerste check op het controlepaneel boven de deur (blauwe pijl) waarop staat aangegeven of er 220V de camper binnen komt. Is dit niet het geval, dan zal een aardlekzekering uit staan. Er zijn er 2 van deze aardlekschakelaars. Eén ervan zit in de camper, onderin de grote kast, waar de stroomkabel de camper aan de buitenkant binnenkomt. De andere zit buiten op het kastje van de camping, die de stroom levert.

Gaskranen

Onder de rand van het keukenblad vindt men ook de gaskranen die natuurlijk in de juiste stand (verticaal) moeten staan omdat anders de gasapparaten niet zullen werken. Deze staan in principe altijd in de juiste stand. Mocht er 1 dicht zijn, draai deze dan open en laat deze zo staan.

Door de beveiligingen op de afzonderlijk apparaten zal er nooit gas in de camper kunnen komen. Mocht op een andere manier toch gas in de camper komen, dan zal het alarm deze meteen detecteren en een signaal afgeven.

Een handige test is om het kooktoestel even te proberen of de kranen goed staan en of deze het doet. Als dit niet het geval is, dan is meestal de gasfles leeg of de kraan aldaar staat dicht. Kranen staan nu in de juiste stand en alles zou moeten werken. Dat zijn het kooktoestel, verwarming en de boiler.

Controlepaneel

Het controlepaneel zit boven de deur van de camper.

Het stekkertje, aangegeven door de groene pijl, geeft aan of de camper aangesloten zit op 220 Volt. Brandt dit niet dan is meestal de aardlekschakelaar van de camping of in uitzonderlijke gevallen van de camper zelf uitgeslagen. In bijna alle gevallen zal het probleem zich voordoen op de camping, meestal in uw `electriciteitskastje` op uw standplaats. Werkt het op de camping allemaal goed, dan kan dit probleem in de camper zitten. Om dit op te lossen, kunt u onder het hoofdstukje `aardlek` lezen.

De gele pijl is de toets die u moet indrukken om te kijken naar de vulling van de schoonwatertank. De vulling van de leefaccu bekijkt u door het knopje aangegeven met de bovenste rode pijl in te drukken. De knop achter de blauwe pijl geeft aan of de vuilwatertank vol is. Let op: er is geen aparte schakelaar voor de waterpomp. Alleen door de hoofdschakelaar uit te doen (onderste rode pijl) is de waterpomp uitgeschakeld. Als u de camper langdurig verlaat, schakel dan altijd de hoofdschakelaar uit! Mocht er nl. een lek ontstaan, dan zal de waterpomp draaien totdat deze de watertank leeg heeft. Hierna draait de pomp droog en zou deze in brand kunnen vliegen.

Brandblusser

De brandblusser zit bij de ingang van de camper. Heeft u brand schroom dan niet de blusser te gebruiken. Materiële zaken kunnen altijd vervangen worden, andere misschien niet! Deze zijn ideaal bij het tanken.

Omvormer

De omvormer zit in het dashboardkastje rechts of in een kastje in de camper. Deze omvormer kunt u slecht in beperkte mate belasten (max 200-300 Watt). Lichte apparatuur, zoals de opladers van een telefoon of een laptop kunnen hier prima op draaien, als er geen 220V beschikbaar is. Hier kunnen echter geen zware apparaten op draaien, zoals haardrogers, koffiezetapparaten etc. Steek de stekker in de sigarettenaansteker, zet het apparaatje aan en u heeft 220Volt, zodat u apparaten kunt opladen; let op: alleen bij draaiende motor geeft de camper stroom aan het apparaatje.

Koolmonoxidealarmering en rookmelder

De camper is verder voorzien van koolmonoxidealarm en brandalarm. Deze zitten in het boven de scheiding woon-slaapgedeelte en tegen de zijkant bij de deur. Mocht u twijfelen aan de werking houdt dan enkele seconden het testknopje in gedrukt. Gaat het alarm werken, dan weet u dat het apparaat functioneert. Als een alarm afgaat, dient u meteen de deuren en ramen te openen! Check hierna welk alarm afgaat en wat de mogelijk oorzaak kan zijn.

Koelkast

De koelkast kan werken op zowel 12 Volt, 220 Volt als op gas. De koelkast werkt alleen op 12-Volt als de motor loopt. Heeft u de motor uitgezet, dan kan er geen enkele accu leeg lopen! Als u dus stilstaat met de camper werkt de koelkast alleen op 220 Volt of op gas. Laat de koelkast zoveel mogelijk op 220 Volt draaien, mits daarvoor de mogelijkheid bestaat.

Als u de koelkast wilt laten draaien op gas, zet u zowel de 12 Volt schakelaar als de 220 Volt schakelaar aan de linkerkant uit.

De menuknop/standendrukker zit aan de linkerkant (rode pijl). Houd deze minimaal 5 seconden ingedrukt. Nu gaan de voorkeuzes voor 220V, gas (vlammetjes) en 12 Volt (accu) branden. Met de cursor (blauwe pijl) drukt u door totdat u de juiste stand hebt gevonden. Hierna bevestigt u de keuze met de grijze menuknop. Nu kunt u de temperatuurinstelling aanpassen. 1 streepje is weinig koeling, 5 streepjes is maximale koeling. Zet hem op 5, zodat de koelkast altijd koud is, zodat u bij stilstand van bijv een tankbeurt, genoeg kou in de koelkast heeft om deze niet elke keer om te moeten schakelen.

Kluis

In de camper zit in het kastje boven het aanrecht, welke verankerd is aan de luifel (nemen ze het kluisje mee, dan bent u helaas dus ook de luifel kwijt..). De autopapieren en de reservesleutels van de camper zitten hierin. De code van de kluis is zevenvijfdriedrie E, zevenvijfdriedrie# of zevenvijfdriedrie*.

Aan de binnenkant van de deur van het kluisje zitten 2 hele belangrijke codes van de camper. Laat deze dus gewoon zitten. Mocht u een sleutel(s) kwijtraken, dan kan hiermee een nieuwe worden geleverd.

De volautomatische schotelantenne en televisie (mits u dit bijgehuurd heeft).

Als u de faciliteiten van de schotelantenne heeft bijgehuurd, dan alleen kunt u deze gebruiken! Ga dus geen schotel uitklappen als u hiervoor niet betaald heeft. De kanalen raken we kwijt en alles moet opnieuw worden gepromeerd!

Als u 3 a 4 seconden op de hoofdschakelaar drukt, dan gaan alles lichtjes tegelijk aan. Laat dan gelijk de start-knop los.

Hierna wacht u ongeveer 10 seconden, tot het systeem is opgestart. De antenne gaat u zelf de satelliet (Astra 3) zoeken. Dit kan soms wel 10 tot 12 minuten duren afhankelijk van het weer (bewolking) en plaats in Europa waar u staat.

U drukt nadat de schotel is begonnen te zoeken de tv aan. Nadat de satelliet is gevonden, ziet u dit vanzelf in het scherm verschijnen en kunt u d.m.v. de pijltjes-toetsen of de numerale toetsen tv kijken. U heeft een HD (High Definition)- zenderpakket, wat bestaat uit Ned1,2,3, RTL 4,5,7, SBS6 etc.

Als u de schotel wilt neerklappen, doet u hetzelfde als bij het opstarten, nl. 3 a 4 seconden de start knop indrukken. Let op: druk geen andere knoppen in!!!

Los van de satellietschotel leveren wij gratis een groot assortiment met films, videos en documentaires die via het menu van de tv zijn op te roepen. Sommige veels laden niet ivm, wat vaak met de kwaliteit van het bestand te maken heeft. Ook als een camper stil staat en niet aan de stroom, zal het laden van filmpjes vaak lastig gaan, aangezien deze bestanden toch minimaal 12,5 volt nodig hebben om te starten.

De climate control

In alle E-type campers zit een climate control. Hiermee kunt u, mits u aan de 220Volt staat, zowel koelen als verwarmen.

Het apparaat heeft een aansluiting nodig van minimaal 4 ampere. Op bijna alle campings in Europa lukt dit probleemloos. Controleer bij het inchecken op een camping hoeveel stroom er wordt geleverd. De rekensom werk eigenlijk heel simpel: het aantal ampères geeft aan hoeveel Watt u kunt verbruiken; als u 5 ampere heeft op uw camping kunt u dus $5 \times 220 \text{ Watt} = 1100 \text{ Watt}$ verbruiken.

Als u nl. teveel stroom “trekt”, zal de stop in uw stroomkastje er af slaan; dit gebeurt nagenoeg nooit. Als u dan geluk heeft kunt u deze er zelf weer op zetten, maar vaak ook zijn deze kastjes afgesloten, zodat u weer naar de receptie moet om het in orde te krijgen. Bedenk wel, dat de magnetron ook de nodige stroom neemt, dus wees bewust welk apparaat u gebruikt en of dit samengaat. Op een moderne camping kunt u beide apparaten meestal probleemloos naast elkaar laten draaien. De afstandsbediening spreekt voor zich. U kunt zelf uw temperatuur kiezen en de snelheid van de ventilator.

Combi-magnetron

In de kast bovenin zit de combi-magnetron. Het vermogen van dit apparaat is redelijk hoog, dus als u iets verwarmt/ontdooit, dan moet u goed rekening houden de belasting van uw aansluiting op de 220 volt.

Het bord, wat u speciaal voor de magnetron kunt gebruiken, zit bij de andere borden en heeft vaak een afwijkende kleur (groen/rose). Gebruik nooit de standaard Mepal (blauwe) – borden. Deze zullen na een halve minuut gaan smelten.

Buitendeur

De buitendeur kan vanaf de buitenkant met de sleutel worden gesloten. Vanaf de binnenkant doet u de deur op slot door de zwarte klep in de deur te drukken (rode pijl). Om deze van het slot te doen trekt u hem weer naar buiten. Trekt u hem hierna nog een stukje verder naar buiten, dan doet u hiermee de deur open.

Schade die gerepareerd moet worden voor terugkomst graag doorbellen!

Zodra u schade aan de camper krijgt, die gerepareerd moet worden voordat een volgende huurder er weer mee kan weggaan, verzoeken wij u dringend deze gelijk na het plaatsvinden en dus voor (!) het terug brengen van de camper door te bellen naar ons. Dit geeft ons de gelegenheid om bijv. een afspraak bij ons garagebedrijf of het schadeherstelbedrijf. Wij en de volgende huurder zijn u op voorhand dankbaar voor de genomen moeite in dezen.

Sleutels kwijt?

Mocht u onverhoopt problemen hebben, die u zelf niet kunt oplossen, dan kunt u ons altijd bellen. In geval u uw sleutels van de camper kwijt bent geraakt, belt u dan ook meteen, aangezien er een 3^e set sleutels van de camper aanwezig is op een verborgen plaats!

Probleemoplosser.

- ***De watertank is leeggelopen, zonder dat we er erg in hadden.***

Oplossing: Je winterkraan is open gegaan. Dat betekent dat het bij het kraantje onder de 8 graden is geweest. Staat de kachel uit? Dan eerst kachel aan op bijv 20 graden voor 15 minuten. Bij de kachel zit een elipsvormig apparaat met een blauw kraantje bovenop. Niet aan de kraantje komen bovenop komen!! Aan de achterkant/onderkant steekt een knopje 3 à 4 millimeter naar buiten. Deze indrukken. Als het goed is, klikt deze vast. Anders kachel nog even een kwartiertje hogerop zetten. Als het knopje blijft zitten kan de kachel weer op stand 1. Denk erom, dat het 's nachts niet onder de 7 a 9 graden komt, anders de kachel aanhouden.

- ***Het controlepaneel doet niets meer; we kunnen niet het licht of de waterpomp aanzetten.***

Oplossing: Er is teveel (vaak op buitenlandse campings of camperplaatsen richting het zuiden) stroom binnen gekomen of er is een andere stroompiek geweest. Zoek het kastje (meestal aan de buitenkant of onder de bijrijdersstoel), waar je leefaccu en zekeringen inzitten (soms zitten deze op verschillende plaatsen). Trek de 220 volt kabel uit de camper. Haal de + -pool van de leefaccu af. Zet zowel de omvormer van 220volt naar 12 volt uit en ook het paneeltje waar alle zekeringen inzitten. Wacht 1 minuut. Doe nu de + -pool weer vast op de leefaccu, zet zowel de omvormer weer aan, als het kastje waar de zekeringen op zitten. Doe de stekker, mits je aan de stekker stond, er weer in. Het systeem start binnen 1 a 2 minuten weer volledig op en alles zal weer werken.

- ***De kachel start wel, maar gaat na een minuut weer uit.***

Controleer of er gas binnenkomt. Steek een pit aan op hoog en laat deze even een minuut branden om er zeker van te zijn, dat het gas niet alleen in de leidingen zat. Als er geen meer gas uitkomt, dan controleren of de fles openstaat. Als deze openstaat, controleren of de groene drukknop (op de slang) of eventueel (ook) aan de drukregelaar in het gascompartiment tegen de achterwand open staat. Om deze open te zetten, draait u eerst de gasfles open, dan houdt u de groene knop op de slang (mits die daar zit) ingedrukt en tegelijkertijd de groene knop op de drukregelaar. Houdt deze beide knoppen minimaal 10 seconden ingedrukt. Hierna laat u eerste de knop aan de achterwand los en vervolgens de knop de slang. Check hierna door de pit van het gasstel aan te steken of er gas uitkomt. Let op: er zal eerst lucht uitkomen, daarna pas gas.

- ***De kachel doet helemaal niets meer. Er staat wel een foutcode in het scherm.***

Noteer de foutcode. Zoek het kastje (meestal aan de buitenkant of onder de bijrijdersstoel), waar je leefaccu en zekeringen inzitten (soms zitten deze op verschillende plaatsen). Trek de 220 volt kabel uit de camper. Haal de + -pool van de leefaccu af. Zet zowel de omvormer van 220volt naar 12 volt uit en ook het paneeltje waar alle zekeringen inzitten. Wacht 1 minuut. Doe nu de + -pool weer vast op de leefaccu, zet zowel de omvormer weer aan, als het kastje waar de zekeringen op zitten. Doe de stekker, mits je aan de stekker stond, er weer in. Het systeem start binnen 1 a 2 minuten weer volledig op en alles zal weer werken.

- ***Er komt geen stroom uit de stopcontacten en de magnetron en andere apparaten doen het niet.***

Sta je wel aan de stekker. Ofwel komt er wel 220 Volt binnen? Op het controlepaneel staat een stekkertje, wat moet branden. Als het niet brand, de zekeringskast op de camping/camperplaats checken. Ook het snoer kan kapot zijn, doordat er bijv. een auto overheen is gereden op de camping. Loop anders even met een waterkoker naar die kast om te proberen. Als er wel stroom de camper binnenkomt, maar niet werkt, dan is de aardlekschakelaar, die onder het aanrecht zit, er af gesprongen.

- ***1 van de branders blijft niet branden op het gasstel.***

Het thermo-koppel heeft een tikje gehad. Wij checken dit als u thuis bent en vervangen deze als dat nodig is.

- ***Op het dashboard boven de deur van de camper knippert een rood lampje. .***

Als alles normaal werkt, is dit de vlotter van de vuilwatertank, die vast is blijven zitten, waardoor deze gaat branden. Dit is geen probleem. Wij verhelpen dit weer als jullie thuis zijn.

- ***De camper is al zijn vermogen kwijt.***

Meestal is dit de noodloop. De camper heeft te hard moeten trekken/werken en is oververhit geraakt. Laat de camper en motor minimaal een uur afkoelen met de motorkap open. Hierna de motor starten en kijken of de meldin verdwenen is.

- ***De leefaccu lijkt minder te worden. De lampjes gaan snel lager qua vermogen en de kachel lijkt het soms niet te doen.***

Er zal een cel van de leefaccu overleden zijn. Op zich geen probleem, maar ga 's nachts wel altijd op een camperplaats of camping met stroom staan, zoals we los van dit al aanraden.

- ***De motor hikt en loopt onregelmatig, maar er branden geen lampjes op het dashboard of pas na enige tijd.***

Mogelijk is er i.p.v. diesel benzine getankt. Stop meteen en check via het bonnetje of via internet, wat je hebt getankt (de prijs van benzine is immer fors hoger dan diesel). Neem meteen contact op met ons om de dichtstbijzijnde dealer te vinden, die de diagnose gaat doen.

- ***Er komt een baco/moersleutel in het scherm van mijn Renault camper.***

Vaak zijn kleine problemen, die we oplossen als jullie thuis zijn. Alleen bij rode lampje gelijk stoppen en SOS/ons bellen!

- ***Er komt een rood lampje met de aanduiding van de remmen in het scherm van mij Fiat camper.***

De sensoren van de remmen van de Fiats zijn erg gevoelig voor vochtigheid. Wij laten de remmen 2 x per jaar door de dealer checken en deze kunnen niet versleten zijn of iets anders. Alleen als er heel veel geluid bij vrijkomt, van metaal op metaal, dan wel actie ondernemen. Mogelijk heeft dan bijv. een remklauw door een steen oid wat schade opgelopen.

De camper terugbrengen

Als u de camper terugbrengt, typt u het volgende adres in: **“It Roer 11, Dronrijp”**. U rijdt dan naar een bedrijventerrein, waar in het meest rechtse pand zitten.

NB. Rijdt u a.u.b rustig het laatste stukje i.v.m. de vele (jonge) kinderen in de buurt! Dit is nl. een bedrijventerrein met veel wonen-werken.

Onze gegevens

Friesland Campers
 Thierry Kamminga
 It Roer 17
 9035VR Dronrijp
 Mobiel : 06-51876809
 Email : info@frieslandcampers.nl

Tenslotte wensen wij u een hele prettige vakantie en een behouden reis met onze camper en hopen u een volgend jaar weer te mogen verwelkomen!